

Simpozij OBDOBJA 40

Luka Kropivnik

Študentska poezija: natečaj Rdeča nit kot napovedovalec novih pesniških glasov

---

objavljeno v:

Darja Pavlič (ur.): *Slovenska poezija. Obdobja 40*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2021.

<https://centerslo.si/simpozij-obdobja/zborniki/obdobja-40/>

© Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, 2021.

Obdobja (e-ISSN 2784-7152)

Univerza v Ljubljani
Filozofska fakulteta

ŠTUDENTSKA POEZIJA: NATEČAJ RDEČA NIT KOT NAPOVEDOVALEC NOVIH PESNIŠKIH GLASOV

Luka Kropivnik

Črna na Koroškem

kropivnik.luka@gmail.com

DOI:10.4312/Obdobja.40.443-448

Literarni natečaj Rdeča nit je osrednji slovenski literarni natečaj, ki je v celoti namenjen študentom. Oblikovan je bil leta 2007 na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani in od takrat neprekinjeno izveden v organizaciji Študentskega sveta Filozofske fakultete in Študentske organizacije Filozofske fakultete. V prvem delu prispevek teoretsko predstavlja literarno nagrajevanje, v drugem delu pa literarni natečaj, izbor žirantov in najvidnejše nagrajence, ki so danes uveljavljeni avtorji.

literarni natečaj Rdeča nit, študentska poezija, literarna nagrada, literarno vrednotenje, mladi avtorji

The Rdeča nit (Red Thread) literary competition is the central Slovene literary competition entirely intended for students. It was established at the Faculty of Arts of the University of Ljubljana in 2007 and since then it has been continuously organised by the Student Council of the Faculty of Arts and the Student Organisation of the Faculty of Arts. The first part of the article presents literary awards from a theoretical point of view, and the second part the literary competition Rdeča nit, the selection of jurors and the most prominent award winners, who are today established authors.

Rdeča nit literary competition, student poetry, literary awards, literary criticism, young authors

1 Uvod

Perenič in Hladnik (2014: 209) izpostavljata, da je »literarno nagrajevanje kulturni ritual, s katerim se regulira izmenjava kulturnih dobrin v kulturi, oziroma simbolična vljudnostna gesta, s katero se skupnost zahvali avtorjem za prispevek k njenemu literarnemu formiranju«. Pri študentskem literarnem natečaju, kjer avtorji praviloma še ne sodelujejo pri literarnem formiranju, pa bi lahko izpostavili še en pomemben vidik, ki ga pri vidnejših literarnih natečajih oz. nagrajevanjih ni, to je prepoznanje in promocija avtorja v študentski in kritiški populaciji. Neimann in Dücker podeljevanje literarnih nagrad npr. definirata kot obliko ritualiziranega čaščenja avtorjev. Po več poskusih tipologizacije sta jih razvrstila glede na kriterije: tradicijo, kjer je osrednji element kontinuiteta, časovno trajanje podeljevanja, t. i. prostorski koncept (občinski, regionalni, državni, mednarodni, svetovni nivo), višino dotacije, performativni napor ob dogodku podelitve in medijsko odmevnost (Perenič, Hladnik 2014: 209–10 po:

Dücker, Neumann 2005: 4, 9–11). Pri literarnem natečaju Rdeča nit tako govorimo o vseslovenskem literarnem natečaju, na katerem lahko sodelujejo vsi avtorji, ki pišejo v slovenščini. Natečaj v organizaciji Študentskega sveta Filozofske fakultete (ŠS FF) in Študentske organizacije Filozofske fakultete (ŠO FF) obstaja od leta 2007, s prijavo v kategoriji poezija pa je do leta 2020 sodelovalo preko 700 avtorjev (ŠO FF, Arhiv natečaja 2021). Osnovna funkcija natečaja je tako predstavitev mladih avtorjev, ki pišejo poezijo, kratko prozo in dramatiko, s tem pa tudi podpora študentski produkciji in možnost, da se s svojimi besedili pojavijo v javnosti (Devetak, Ličen 2017: 6).

2 Literarni natečaj Rdeča nit

Natečaj Rdeča nit je študentski literarni natečaj, ki je namenjen študentom, skoraj v celoti pa ga izvedejo študenti v sodelovanju s Filozofsko fakulteto Univerze v Ljubljani, ustanovo, ki nagrade neposredno podeljuje. Perenič in Hladnik (2014: 211) izpostavljata, da lahko pri literarnem nagrajevanju deloma potrdimo, da se koncepcija nagrajevanja gradi na skoraj izključno vzajemnem, uslužnostnem razmerju med ustanoviteljem nagrade (podeljevalcem) in prejemnikom nagrade, kjer ustanova časti nagrajenca, nagrajenec pa s sprejetjem nagrade ustanovo. Pri omenjenem natečaju bi tako lahko izpostavili, da mladi avtorji – sodeč po prijavah, ki vsako leto rastejo – natečaj jemljejo zelo resno, legitimacijo pa mu dajeta ustanova (Filozofska fakulteta) in sestava žirije.

Literarno nagrajevanje, meni Perenič (2010: 152), spada v drugo delovalniško ravnino literarnega sistema, ki bi jo lahko poimenovali tudi ravnina opazovanja literature. Vloga žiranta, ki je praviloma iz vrst strokovnjakov, naj bi bila podrejena ustanovi; s tem se izniči pomen strokovnega mnenja, na katerem naj bi bila dejansko utemeljena odločitev (Perenič, Hladnik 2014: 211). Posebnost žirije za poezijo pri predstavljenem natečaju je, da so trije žiranti vedno iz vrst študentov, ki se v tistem letu ukvarjajo z diplomsko ali magistrsko nalogo s področja poezije, mesto predsednika oz. predsednice žirije pa zaseda visokošolski učitelj, habilitiran na področju književnosti. S takšnim izborom organizatorji zagotavljajo literarnovedno izobrazbo žirije, z izborom predsednika ali predsednice pa ji dajejo dodatno legitimacijo tako z literarnovednega kot tudi širše strokovnega področja.

Leta 2017 je prišlo pri sestavi komisije do manjše spremembe, ki pa se v naslednjih letih ni obdržala: eno od študentskih mest je zasedla urednica literarne sekcije portala *Koridor* Anja Grmovšek, ki je bila hkrati tudi študentka. Na takšen način je bila vključena tudi širša študentska kritiška javnost, zmagovalci pa predstavljeni na omenjenem portalu.

Kot že omenjeno, so mesta predsednikov in predsednic komisij v obravnavanih letih¹ (2015, 2016, 2017, 2018 in 2019) zasedali habilitirani visokošolski učitelji s področja književnosti: Blaž Podlesnik, Miha Pintarič, Irena Novak Popov, Darja Pavlič in Varja Balžalorsky Antić. V študentskem delu pa so kot žiranti za poezijo

¹ V prejšnjih izvedbah natečaja so mesta predsednikov mdr. zasedli tudi Lado Kralj, Matevž Kos in Boris A. Novak.

sodelovali: Miha Fištravec, Nina Maslovarič, Tibor Malinovič, Jakob Grčman, Ana Žunič, Natalija Milovanović, Anja Grmovšek, Tadeja Logar, Luka Kropivnik, Meta Srnel, Veronika Šoster, Amadeja Iskra in Laura Repovš (Devetak, Ličen 2017: 8–91).

Žirije so v obravnavanih letih nagrade podeljevale na različne načine. Ker lahko prijavitelji pošljejo več kot eno pesem, so se tako komisije v letih 2016 in 2017 odločile, da nagradijo vse poslane pesmi nekega avtorja, in so tako vse poslane pesmi obravnavale kot sklop oz. cikel pesmi, ki se je moral tudi smiselno povezovati. V letih 2015, 2018 in 2019 pa so izbrali po eno pesem, ki so jo nagradili. Od leta 2017 velja utečena praksa, po kateri študentski del komisije pripravi t. i. jagodni izbor,² ki ga z vodjo komisije še enkrat predelajo in ocenijo na novo. Metodologijo ocenjevanja komisija vsako leto priredi glede na nabor prispelih besedil. Ker so vsa besedila šifrirana in predhodno ne smejo biti objavljena, je izključena tudi možnost konflikta interesov. Izbor zmagovalcev je prepuščen komisiji, ki iz ožjega izbora izbere prve tri nagrajence. Komisije so pri odločanju povsem avtonomne in tako so se npr. leta 2017 odločili razglasiti tudi četrto mesto, saj so ugotovili, da avtorica (Tjaša Plaznik) po kvaliteti poslanih besedil presega ostale avtorje iz ožjega izbora.

3 Nagrajenci literarnega natečaja Rdeča nit: poezija

Ker literarni natečaj predstavlja enega od glavnih študentskih literarnih natečajev, ga lahko označimo kot natečaj, ki napoveduje nove pesniške glasove, kar bom dokazoval z nagrajenimi avtorji, ki danes aktivno sodelujejo v slovenski pesniški produkciji.

Natalija Milovanović je s pesmijo *Lilit* na natečaju zmagala leta 2016. Od takrat redno objavlja v revijah, kot so *Mentor*, *Novi zvon*, *Literatura* itn. Izdala je tudi dve pesniški zbirki, prvo v soavtorstvu s Tanjo Božić *Udomačevanje domačih živali = Pripitomljavanje domačih živalin* (2020), letos pa bo izdala samostojno zbirko *Samoumevno* (2021). Avtorica je tudi zmagovalka 16. pesniške olimpijade v organizaciji revije *Mentor*. Avtoričina nagrajena pesem iz leta 2016 je bila objavljena tudi kasneje. Kot glavno temo izpostavlja emancipacijo ženske skozi biblijski lik Lilit. Gre za programsko feministično pesem. Glavno idejo povzemata verza »Ženske na poti / samostojnosti« (Milovanović 2017: 49). Pesem je izredno aktualna, saj se dotika tudi »odkrivanja, / privatizacije lastnih teles / in varčevalnih ukrepov pri hlastnih pogledih onega tam, / ki ne mara okusa temne čokolade z malino« (Milovanović 2017: 49). Lirski subjekt tako ironično izpostavlja žensko, ki ovira moški užitek in njegov primat s tem, ko se postavi za lastno dostojanstvo in sledi svoji želji. To se še bolj izrazito pokaže v drugem delu pesmi z verzi: »Ženske v napoto / zadovoljstvu; / jemanje tega, / kar mu je bilo po naravi dano« (Milovanović 2017: 49). V pesmi sta sopostavljena tudi lika Lilit in Eve, pri čemer prvi lik ne želi spočeti otrok. Izpostavi, da je biblijska Eva »boljša kot Lilit, / Eva si je pustila napihnniti trebuh« (Milovanović 2017: 49). To sliko lahko prenesemo tudi na sodobno družbo, v kateri je družina vrednota, vloga ženske pa se še vedno primarno povezuje z reprodukcijo. V zadnji

2 To pomeni, da študentski del komisije prebere vsa prispela besedila in jih holistično oceni. Prispevki z najvišjimi ocenami se tako uvrstijo v ožji izbor, a praviloma ne več kot 10 odstotkov prispelih besedil.

kitici se lirski subjekt neposredno izpostavi in opredeli svojo pot v prihodnosti: »Rekel mi je: ženska, v napoto si. / Nasmehnila sem se in rekla: ne, na poti sem« (Milovanović 2017: 49).

Tanja Božić je natečajno komisijo prepričala leta 2016 s sklopom štirih pesmi. Avtorica je svojo prvo pesniško zbirko z naslovom *Vozlišče monologov* objavila leta 2014, leta 2020 pa v soavtorstvu z Natalijo Milovanović že omenjeno pesniško zbirko. Avtorica redno objavlja tudi v revijah *Mentor*, *Literatura* in *Novi zvon*, objavlja pa tudi na portalu *Koridor*. V zmagovalnih pesmih avtorica predstavi štiri na prvi pogled zelo različne pesmi, pri katerih se tematsko gibljemo od družbene kritike do eksistencialne krize lirskega subjekta, sklop pa avtorica zaključí s pesmijo, v kateri se lirski subjekt otrese strahu in najde »še dovolj prostora / za novo / besedo« (Božić 2017: 89).

Prva pesem, s katero avtorica začena sklop, je zanimiva z vidika družbene kritike posesivnih mater. »Otroci dramatičnih mam / ne zrastejo v gotske katedrale« (Božić 2017: 86). Lirski subjekt v nadaljevanju izpostavlja različne načine, kako starši otrokom navidezno olajšujejo vsakdanje dolžnosti in jih s tem prikrajšajo za najrazličnejša doživetja, vse dokler »lasje ne osivijo bolj / od njihovih dni« (Božić 2017: 86). Avtorica je zelo močna tudi intertekstualno, v zmagovalnem sklopu lahko najdemo povezave s književnostjo antike, kjer izpostavlja Sofoklejevo Antigono, poezijo Daneta Zajca in Tolstoja. Intertekstualne povezave lahko zaznamo tudi v kasnejši avtoričini poeziji, kar lahko zagotovo pripišemo njeni literarnokomparativistični in slavistični izobrazbi.

Sergej Harlamov je leta 2017 na natečaju dosegel drugo mesto in velja za avtorja z največ objavami, ki je sodeloval na natečaju. Drugo mesto je dosegel s pesmima *Arhitekti duš* in *Pesem s petega nadstropja*. Izdal je že tri pesniške zbirke: *Mnogoboj mitologij* (2019), *Življenja nisem videl* (2020) in *Heli(o)grami. Zategadalj. Slepa pega in Samica* (2021). Njegova pesniška zbirka *Mnogoboj mitologij* (2019) je bila nominirana tudi za Jenkovo nagrado in vključena v bilten *Ten books from Slovenia* kot ena najzanimivejših izdaj iz leta 2019. Avtor redno objavlja v revijah *Mentor*, *Apokalipsa*, *Dialogi* in *Sodobnost*.

V pesmi *Arhitekti duš* lirski subjekt komunicira z neznanim subjektom, katerega življenje oblikuje umetna inteligenca. Lirski subjekt je dejansko »elektronska tajnica fiktivnega podjetja / ki dobavlja red in dobro / tvoje modne namige za boljši jutri / beležim« (Harlamov 2017: 124). Lirski subjekt se tako izpostavlja kot algoritem prodajnega podjetja, ki deluje samostojno, brez vesti in je neposredno v službi kapitala. Dejansko je »eden izmed arhitektov duš / tvoje tkivo in tvoj mozeg« (Harlamov 2017: 124). S tem se avtor naveže na sodobno potrošniško družbo, ko s pomočjo umetne inteligence in zbiranja informacij preko interneta različne korporacije prihajajo do informacij o potrošnikih, slednje pa kasneje izkoristijo za višanje svoje prodaje. Četudi se kupci tega zavedajo, so vseeno ujeti v sistem kraje podatkov in kot zaključuje pripovedni ti: »tvoja vednost te ne bo odrešila« (Harlamov 2017: 124).

Janina Ulbl je leta 2017 na natečaju dosegla prvo mesto. Leta 2020 je skupaj s Tomom Vebrom objavila publikacijo z naslovom *Majhen prostor za mene in tebe* = *Eine kleine Oase für Dich und Mich*. Gre za zbirko pesmi obeh avtorjev, ki so

objavljene v slovenskem in nemškem jeziku. Avtorica med drugim objavlja tudi v revijah *Liter jezika*, *Mentor* in na spletni strani *Vrabec anarhist*.

Prvo mesto na natečaju je osvojila s pesmima *Napolni svoja usta* in *Podvojiti nebo*. Slednja je vključena tudi v njeno publikacijo iz leta 2020. Zmagovalni pesmi Janine Ulbl kažeta svobodno domišljijo z inovativnimi podobami, drznimi metaforami in preneseno rabljenimi glagoli. Avtorica zavzeto beleži sodobne anomalije in se opredeljuje do njih, zlasti do neskladja med preračunljivim videzom in skrito ranljivo človečnostjo (Novak Popov 2018). Avtorica pesem *Napolni svoja usta* zaključuje z verzi

ta divja mešanica zamolčanega in zlaganega
počasi se bo poleglo
prah in glasovi
kreda in kašelj
mirno bo
jasno tiho
in izjemoma
resnično
(Ulbl 2017: 128)

Poleg omenjenih so na področju poezije pri natečaju sodelovali še številni drugi avtorji, ki v zadnjih letih še niso izdali svoje pesniške zbirke, vendar redno objavljajo v različnih literarnih revijah in na portalih, predvsem *Vrabec anarhist* in *Koridor*. Glede na število zapisov v Cobissu tako izpostavljam še Niko Prusnik Kardum, Veroniko Šoster, Mitja Draba, Jana Krmelja in Veroniko Razpotnik. Omenjeni ustvarjalci so se uveljavili tudi na drugih področjih, Jan Krmelj npr. na področju režije, Veronika Šoster kot literarna kritičarka itn.³

4 Zaključek

Literarni natečaj Rdeča nit kot edini in najstarejši študentski literarni natečaj za področje poezije prinaša nove pesniške glasove, ki se v kasnejših letih izoblikujejo v plodovite pesnike. Med najvidnejše zmagovalce literarnega natečaja lahko zagotovo uvrstimo Natalijo Milovanović, Tanjo Božić, Sergeja Harlamova in Janino Ulbl. Nekateri perspektivni avtorji se v naslednjih letih velikokrat uveljavijo kot kritiki, uredniki in kulturni delavci, spet drugi s pisanjem zaključijo in njihovih objav ne zasledimo več. V natečaj se vključujejo številni študenti družboslovnih in humanističnih smeri, ki bi sicer tudi drugače delovali na kulturnem polju, s predstavitvijo in prepoznanjem s strani kolegov in natečaja v organizaciji Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani pa avtorji tako dobijo svoje prve objave v zborniku natečaja in lažje pridejo do naslednjih objav v različnih literarnih revijah.

3 Omeniti velja tudi pesnico Katjo Perat, ki je na prvem natečaju dosegla drugo mesto s pesmijo *Engels*, ki jo je vključila v svoj zelo opaženi prvenec *Najboljši so padli* (2012).

Viri in literatura

- BOŽIČ, Tanja, 2017: Otroci dramatičnih mam. Alex Devetak, Maja Ličen (ur.): *Rdeči klobčič*. Ljubljana: Študentska organizacija Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Študentski svet Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. 85–90.
- DEVETAK, Alex, LIČEN, Maja (ur.), 2017: *Rdeči klobčič*. Ljubljana: Študentska organizacija Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Študentski svet Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.
- Dnevi poezije in vina. Sergej Harlamov*. <https://www.stihoteka.com/avtorji/sergej-harlamov> (dostop 3. 5. 2021)
- HARLAMOV, Sergej, 2017: Arhitekti duš. Alex Devetak, Maja Ličen (ur.): *Rdeči klobčič*. Ljubljana: Študentska organizacija Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Študentski svet Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. 123–126.
- HLADNIK, Miran: 2010: Nagrada kresnik 2010. Alojzija Zupan Sosič (ur.): *Sodobna slovenska književnost (1980–2010). Obdobja 29*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete. 93–99. Na spletu.
- MILOVANOVIĆ, Natalija: Lilit. Alex Devetak, Maja Ličen (ur.): *Rdeči klobčič*. Ljubljana: Študentska organizacija Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Študentski svet Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. 47–50.
- NOVAK POPOV, Irena, 2017: *Utemeljitev žirije za zmagovalni pesmi Janine Ulbl*. <http://koridor-ku.si/literatura/janina-ulbl/> (dostop 3. 5. 2021)
- PERENIČ, Urška, 2010: *Empirično-sistemska raziskovanje literature. Konceptualne podlage, teoretski modeli in uporabni primeri*. Ljubljana: Slavistično društvo Slovenije.
- PERENIČ, Urška, HLADNIK, Miran, 2014: Literarno nagrajevanje na primeru kresnika. *Jezik in slovstvo* LIX/2–3. 209–221. Na spletu.
- Pesniška olimpijada*. <https://pesniska-olimpijada.si/82-sporocilo-za-medije-zlata-olimpijka-16-pesniske-olimpijade-je-postala-natalija-milovanovic> (dostop 3. 5. 2021)
- ULBL, Janina, 2017: Napolni svoja usta. Alex Devetak, Maja Ličen (ur.): *Rdeči klobčič*. Ljubljana: Študentska organizacija Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Študentski svet Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. 127–129.